

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

52-1

Brno 2011

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 52
Volume 52

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Olga Lečbychová, Marián Mazuch,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Adresa redakce
Adress

Skleněné korále z pohřebiště v Příboře. Viz obr. 18 na s. 90

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2011

Náklad 450 kusů

Časopis je na seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2011 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Literatura

- Brongers J. A. 1962–63:** A chemical method for staining places and profiles in an archaeological excavation. *Be-richten van de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek* 12–13, 590.
- Eidt R. C. 1977:** Detection and examination of anthrosols by phosphate analysis. *Science* 197, 1327–1333.
- Kuča, M., Trampota, F., Kazdová, E., Prokeš, L., Petřík, J., Kolář, J., Fajkošová, Z. 2010:** Kyjovice (okr. Znojmo). *Přehled výzkumů* 51, 315–318.
- Milo, P., Kazdová, E. 2008:** Geofyzikální prospekce na lokalitě Těšetice-Kyjovice „Sutny“. In: Cheben, I. (ed.), *Otázky neolitu a eneolitu našich krajín 2007*. Nitra, 177–189.
- Ondráček, J., Dvořák, P., Matějčková, A. 2005:** Siedlungen der Glockenbecherkultur in Mähren. Katalog der Funde. *Pravěk*, Supplementum 15. Brno.
- Podborský, V. (red.), Kazdová, E., Kovárník, J., Podborský, V., Šabatová, K., Golec, M., Přichystalová, R., Polák, M., Bartoňová, A. 2005:** *Pravěk mikroregionu potoka Těšeticky/Únanovky. K problematice pravěkých sociálních struktur*. Brno.

Resumé

Rectangular grave surrounded by a circular ditch which was detected by magnetometric survey, was confirmed by excavation in new area called “Sutny II” in Těšetice-Kyjovice. The burial of adult male (aged around 50) was equipped with six Bell Beakers, four silex arrowheads, two golden *Lockenringe*, tanged dagger and two stone tools (probably hammer and anvil). The skeleton was badly preserved but his dental abrasions could be examined.

Methods of detecting anthropogenic phosphates and visualization of rotten wood remains by the rhodanid method by Brongers were used during the excavation. The formative processes of the pottery were traced. The paleobotanic, micromorphologic etc. samples were taken.

OLOMOUC (K. Ú. NEMILANY, OKR. OLOMOUC)

„Kožušanská ulice“. MMK, KZP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Od července do října 2010 proběhla 1. etapa výzkumu na rekonstrukci ulice Kožušanská v délce 160 m. Na sídlišti bylo prozkoumáno v 65 sondách a čtvercích 186 objektů zahloubených v různých úrovních do kulturní vrstvy (mocné 0,4–2 m) s různě datovanými nálezy; viz. kapitola Neolit, Doba bronzová, Doba železná, Doba římská, Středověk a novověk. Lokalita leží na východním svahu terasy nad údolní nivou řeky Moravy. Lokalitu s nadmořskou výškou 211–212 m lze identifikovat v mapě MZ 1:10 000 (list 24-22-24) v souřadnicích Z s.č.: J s.č.: 360 mm : 208 mm, 362 mm : 192 mm.

Na lokalitě je doloženo i rozsáhlé sídliště mladší fáze MMK. V tomto období se zde začala tvořit kulturní vrstva, dosahující mocnosti na některých místech až 0,7 m. V kulturní vrstvě jsou zahloubeny mimo běžné sídlištní objekty i pece s propálenými dny. Z bohatého kera-

mického materiálu zahrnujícího například mísy, mísy na nožce či poháry, můžeme vyzvednout i zlomky nádob s červenou a bílou malbou popřípadě zlomky plastik. Kolekce keramiky doplňují i nálezy kamenné štípané a hlazené industrie kostění industrie a zlomky lidských kostí.

V kulturní vrstvě byl rozpoznán i ojedinělý keramický materiál z pozdního eneolitu datovaný do KZP.

Marek Kalábek

Resumé

Olomouc (Kataster Nemilany, Bez. Olomouc). Kožušanská Str. Kultur mit mährischen bemalten Keramik u. Glockenbecherkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OPATOVICE (OKR. PŘEROV)

„U panské stodoly“. KZP. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

V srpnu roku 2010 provedli pracovníci Archeologického centra Olomouc, p.o. záchranný archeologický výzkum na stavbě příjezdové komunikace k budoucím rodinným domům v obci Opatovice, trať U panské stodoly. Zkoumaná plocha se nacházela na východním okraji obce, ve svahu spadajícím SZ směrem k Opatovickému potoku. Nadmořská výška se v místech archeologických nálezů pohybuje v rozmezí 314–316 metrů. Na mapě ZM ČR 1:10 000, kladový list 25-14-07, je lokalita identifikována těmito koordináty (měřeno v mm od ZSČ:JSČ): 62:327, 65: 324, 60:319 a 57:321.

Během výzkumu bylo prozkoumáno sedm jam a kúlových jamek datovaných jen rámcově do pravěku, ale především 6 pravděpodobně kostrových a jeden žárový hrob z pozdního eneolitu, náležející kultuře zvoncovitých pohárů. Hroby byly velmi mělce zahloubeny a některé nádoby byly poničeny při skrývce. Také kosterní materiál se v místních podmínkách dochoval ve velmi fragmentárním stavu. Žárový hrob H3 byl uložen v mělké kruhové jámě a kromě spálených kůstek v něm bylo nalezeno jen několik keramických střepů. Kostrové pohřby byly uloženy do obdélkových hrobových jam. Kosterní materiál se zachoval jen ve třech případech, z toho ve dvou případech se podle polohy zemřelého jedná o mužské pohřby (H1 a H7) v jednom případě o pohřeb ženy (H4).

Typickou výbavou hrobů je keramika. Vedle dvou zvoncovitých pohárů v bohatých hrobech H1 a H7, se v hrobech dále také objevují typické mísy s římsovým okrajem a hrnky a džbánky různých velikostí. Ve dvou mužských hrobech byly nalezeny artefakty spojené s lukostřeleckou výbavou (několik kusů ŠI včetně šipek a kostěná nátepní destička) a v hrobě H1 také 2 kamenné artefakty, tzv. kladívko a kovadlinka představující pravděpodobně kovotepecké náčiní.

Datování celého souboru můžeme založit na přítomnosti zvoncovitých pohárů v hrobech a nátepní destičce se čtyřmi otvory, oba artefakty reprezentují starší úsek KZP.

Jaroslav Peška, Vendula Vránová

Resumé

During a rescue archaeological research in Opatovice seven primeval pits and seven graves (1 cremation, proba-

bly 6 inhumations) from final Eneolithic were excavated. The graves are dated back to the Bell Beaker Culture. Skeletal remains were preserved only in the 4 graves.

OPAVA (K. Ú. MALÉ HOŠTICE, OKR. OPAVA)

Ul. Svobody. KKA. Sídliště. Záchranný výzkum.

Ve dnech 25. 3. až 22. 4. 2010 proběhl na ul. Svobody záchranný archeologický výzkum v souvislosti s rekonstrukcí vodovodního řádu. Při výzkumu bylo ve zhruba 250 m dlouhém a 0,8 m širokém výkopu identifikováno a prozkoumáno celkem 46 zahloubených objektů, zasahujících do trasy výkopu. Z tohoto počtu byly datovány do období kultury kulovitých amfor tři zahloubené objekty.

Jindřich Hlas

Resumé

Opava (Kataster Malé Hoštice, Bez. Opava). Svobody Str. Kugelamphorenkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

SELOUTKY (OKR. PROSTĚJOV)

„Dlouhé čtvrtě“. KŠK. Hrob. Záchranný výzkum.

Ve dnech 17. a 19. 10. 2010 byl prozkoumán a zdokumentován hrob kultury se šňůrovou keramikou, který byl zachycen v trase přípojky VN pro fotovoltaickou elektrárnu „Určice 4“. V poloze „Dlouhé čtvrtě“, k. ú. Seloutky, okr. Prostějov (ZM ČR, 1:10 000, list 24-24-12, bod o souřadnicích 109 mod Z a 138 mm od J sekční čáry), výkop narušil hrobovou jámu obdélného půdorysu se zaoblenými rohy o rozměrech cca 240×160 cm a hloubce 54 cm od úrovně sprášového podloží (tj. 104 cm od úrovně současného terénu).

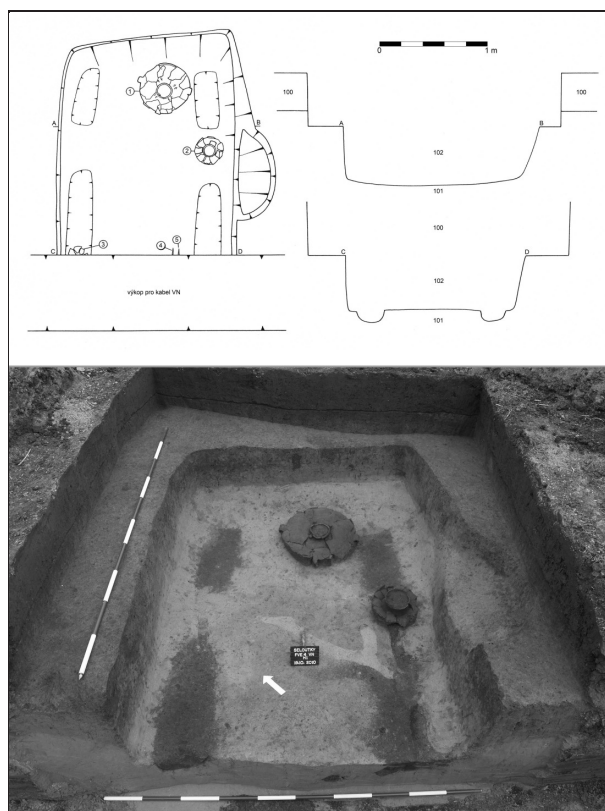
Tato ve výplni obsahovala ojedinělé fragmenty takřka zcela „ztráveného“ lidského skeletu náležejícího dospělému jedinci. Na jejím dně spočívaly v původním uložení dvě větší keramické nádoby (amfora, džbán) a v podloží se zřetelně rýsovaly čtyři symetricky rozložené krátké žlabovité útvary (obr. 7), které zcela jistě souvisejí s vnitřní dřevěnou konstrukcí hrobové komory (k problematice souhrnněji Peška 2002). Ze zeminy vyhozené bagrem v místě zjištěného hrobu byly získány fragmenty další nádoby - vejčitého hrnce, plochá kamenná sekerka a soubor kostěných nástrojů (dláto a dvě plochá šídla).

Jedná se o dosud neznámou „nekropoli“ lidu se šňůrovou keramikou, jehož hroby registrujeme na Prostějovsku ve větší míře právě z blízkého okolí místa výzkumu, a to kupříkladu z Určic (např. Čižmář - Šmíd 1996; Šmíd 1998, 125, obr. 8; aj.), Dětkovic (Čižmářová - Šmíd 1976; Šmíd 2006) nebo Prostějova - Určické ulice (Šmíd 2009).

Pavel Fojtík

Literatura

Čižmář, Z., Šmíd, M. 1996: Hroby kultury se šňůrovou keramikou z Určic, okr. Prostějov. *Archeologické rozhledy* 48, 289–299.

Obr. 7. Seloutky. „Dlouhé čtvrtě“. Hrob KŠK.

Abb. 7. Seloutky. „Dlouhé čtvrtě“. Grab der Schnurkeramik.

Čižmářová, J., Šmíd, M. 1976: Příspěvek k poznání kultury se šňůrovou keramikou na Prostějovsku. *Archeologické rozhledy* 28, 530–536.

Peška, J. 2002: Hroby kultury se šňůrovou keramikou s vnitřní konstrukcí z Bystročic u Olomouce. *Pravěk NŘ* 11, 131–161.

Šmíd, M. 1998: Příspěvek k poznání pohřebního ritu kultury se šňůrovou keramikou na Moravě. In: *Otázky neolitu a eneolitu našich zemí. Sborník referátů z 16. pracovního zasedání badatelů pro výzkum neolitu a eneolitu Čech, Moravy a Slovenska, Lázně Sedmihorky 23.–25. září 1997*, 123–135, Turnov–Hradec Králové.

Šmíd, M. 2006: Dětkovice (okr. Prostějov). *Přehled výzkumů* 47, 124.

Šmíd, M. 2009: Prostějov (okr. Prostějov). *Přehled výzkumů* 50, 275.

Resumé

Seloutky (Bez. Prostějov). „Dlouhé čtvrtě“. Schnurkeramik. Grab. Rettungsgrabung.